

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ІНОЗЕМНА МОВА (ДРУГА)
(ПОЛЬСЬКА МОВА)”
(для бакалаврів)

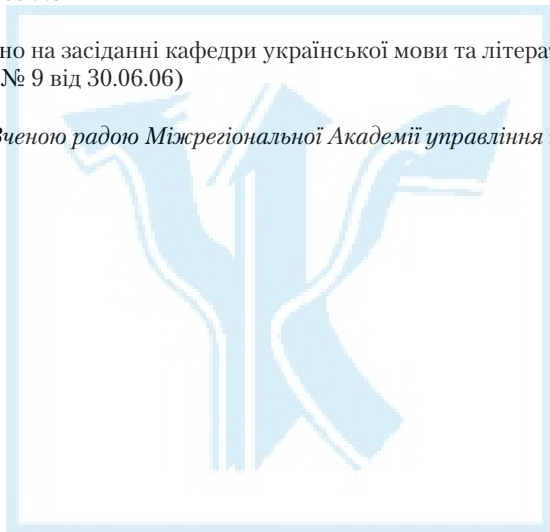
МАУП

Київ 2006

Підготовлено викладачем кафедри української мови та літератури
Л. А. Медведенко

Затверджено на засіданні кафедри української мови та літератури
(протокол № 9 від 30.06.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Медведенко Л. А. Навчальна програма дисципліни “Іноземна мова (друга) (польська мова) (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 30 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Іноземна мова – (друга) (польська мова)”, самостійну роботу, форму поточного та підсумкового контролю, вимоги до заліків та іспитів, питання для самоконтролю, варіанти контрольних робіт, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Іноземна мова (друга) (польська мова)” як курс практики усного та писемного мовлення має на меті практичне засвоєння студентами польської мови як нормативної бази її функціонування у комунікативно-мовленнєвих ситуаціях у різних сферах професійної діяльності та побуту, формування лінгвокраїнознавчої компетенції.

Практична та фахова мета курсу – формування у студентів умінь та навичок вільного володіння усіма видами мовленнєвої діяльності в межах програмної тематики.

В основу курсу покладені принципи системності, комунікативної спрямованості навчання, порівняння мовних систем рідної та іноземної мов.

Завдання вивчення дисципліни полягають у формуванні у студентів умінь та навичок аудіювання, усного та писемного монологічного та діалогічного мовлення відповідно до тематичного та граматичного мінімумів запропонованого курсу.

Засвоєння структури мови відбувається в типових комунікативних контекстах і основних видах мовленнєвої діяльності (слуханні, говорінні, читанні, письмі).

Слухання передбачає формування навичок і умінь сприймання монологічного та діалогічного мовлення викладача, студентів і носія мови (в аудіозапису) та активізацію навичок сприйняття на слух лексичного матеріалу, текстів у подачі викладача і аудіозапису за тематикою курсу.

Говоріння передбачає формування та розвиток навичок володіння розмовною мовою у монологічній і діалогічній формі за темами, передбаченими програмою курсу. Студенти повинні оволодіти лексичним матеріалом і використовувати його у розмові, враховуючи фонетичні і граматичні особливості польської мови.

Компетенція усного мовлення на початковому рівні включає: підготовлене монологічне мовлення у формі опису та діалогічне мовлення у формі бесіди.

Читання: розвиток навичок та умінь читання відбувається на базі вправ, текстів. Одночасно з навичками розуміння прочитаного розвиваються навички та вміння правильно вимовляти звуки як ізольовано, так і в мовленнєвому потоці. При читанні вголос студенти мають дотримуватися вимови, темпу та мелодики звучання, близьких до вимови та темпу носіїв мови. При самостійному читанні студенти

повинні швидко сприймати та засвоювати інформацію, уміти відзначати основну думку, розділити текст на смислові частини, скласти план.

Письмо передбачає формування навичок правопису окремих лексичних одиниць, граматично оформлених речень та самостійних висловлювань відповідно до запропонованої мовної ситуації.

Навчання всіх видів мовленнєвої діяльності відбувається комплексно, із дотриманням координації процесів навчання та контролю.

Також передбачається розвиток у студентів навичок самостійної роботи, що включає виконання домашніх завдань (читання, переклад та переказ тексту, лексико-граматичні вправи, письмовий переклад, підготовка повідомлень тощо); виконання контрольних робіт; індивідуальне прослуховування аудіо-касет.

Особлива увага в самостійній роботі приділяється виконанню різноманітних граматичних вправ, тестових завдань, перекладів.

Наприкінці курсу студенти повинні *вміти*:

- здійснювати аудіювання різностильових текстів у межах програмної тематики та рівня складності, аналізувати та коментувати прослуханий матеріал;
- вести бесіду-діалог проблемного характеру відповідно до програмної тематики та комунікативної функції;
- робити самостійні усні монологічні повідомлення згідно з тематикою курсу. Обсяг висловлювання — 10–15 фраз;
- читати й розуміти зміст текстів з пройденої тематики, нескладні уривки з художніх текстів;
- написати план прочитаного тексту, зробити невелике повідомлення згідно з тематикою курсу;
- здійснювати адекватний письмовий переклад текстів з польської мови на українську та навпаки, що відповідають тематиці та рівню складності курсу.

Другий рівень вивчення польської мови

Після закінчення другого рівня курсу польської мови студенти повністю розуміють зміст писемних текстів та усних висловлювань, пов'язаних зі щоденним життям, вільним часом, процесом навчання та праці. Використовують польську мову у типових життєвих ситуаціях, а також подорожуючи Польщею. Можуть написати текст відповідно до тематики курсу, а також на теми, що стосуються їхніх власних зацікавлень. Студенти можуть стисло розповісти про свої

зацікавлення, досвід, мрії та плани, висловити й обґрунтувати власні погляди, а також описати події минулого. Студенти не мають вад у вимові, інтонації, мають достатній обсяг лексики і досить високий рівень граматичної та орфографічної компетенції. Вони вільно по-слуговуються мовою в усному спілкуванні та на письмі. Студенти відповідно до ситуації використовують літературну та розмовну польську мову, знають основні соціокультурні конвенції польської мови, а також основні краєзнавчі та етнополітичні відомості про Польщу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ІНОЗЕМНА МОВА (ДРУГА)
(ПОЛЬСЬКА МОВА)”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Лексика
1	Геополітичне положення Польщі (Położenie geopolityczne Polski)
2	Найбільші міста, гори і ріки (Największe miasta, góry i rzeki)
3	Національні кольори, гімн та герб (Barwy narodowe, hymn, godło)
4	Видатні поляки (Кароль Войтила) (Sławni polacy /Karol Wojtyła/)
5	Національне свято 11 листопада (Święto Narodowe 11 listopada)
6	Свята та звичаї (Święta i obyczaje)
7	Умови життя, рівень життя (Warunki życia, poziom życia)
8	Професійні зв'язки (Związki zawodowe)
9	Засоби комунікації (Środki komunikacji)
10	Польське мистецтво (Polska sztuka)
11	Темперамент людини (Usposobienie człowieka)
12	Здоров'я людини (Zdrowie człowieka)

1	2
13	Культура і життя (Kultura a życie)
14	Види спорту (Dyscypliny sportu)
15	Робочий день (Dzień pracy)
16	Емоційний стан людини (Emocyjny stan człowieka)
17	Туристична сфера (Dziedzina turystyczna)
18	Економічні стосунки (Ekonomiczne stosunki)
19	Людина і соціум (Człowiek a socjum)
20	Польська фразеологія (Frazeologia polska)
	Змістовий модуль II. Граматика
21	Правопис
22	Морфологія
23	Синтаксис
24	Стилістика
25	Словотвір
Разом годин: 216	

ЗМІСТ
дисципліни
“ІНОЗЕМНА МОВА (ДРУГА)
(ПОЛЬСЬКА МОВА)”

Змістовий модуль I. Лексика

Тема 1. Геополітичне положення Польщі
(Polożenie geopolityczne Polski)

Лексичні конструкції до теми “Геополітичне положення Польщі”.
Література [1; 5; 6; 10–12]

Тема 2. Найбільші міста, гори і ріки
(Największe miasta, góry i rzeki)

Вирази та конструкції до теми “Найбільші міста, гори і ріки”.
Література [1; 5; 9–14]

Тема 3. Національні кольори, гімн і герб
(Barwy narodowe, hymn, godło)

Лексика та тексти до теми “Національні кольори, гімн і герб”.

Література [1; 5; 9–14]

Тема 4. Видатні поляки (Кароль Войтила)
(Ślawni polacy /Karol Wojtyła/)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Видатні поляки (Кароль Войтила)”.

Література [1–3; 4]

Тема 5. Національне свято 11 листопада
(Święto Narodowe 11 listopada)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Національне свято 11 листопада”.

Література [1; 5; 9–14]

Тема 6. Свята та звичаї (Święta i obyczaje)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Свята та звичаї”.

Література [1; 5; 10–14]

Тема 7. Умови життя, рівень життя
(Warunki życia, poziom życia)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Умови життя, рівень життя”.

Література [1; 5; 9–14]

Тема 8. Професійні зв'язки (Związki zawodowe)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Професійні зв'язки”

Література [1; 4; 5; 8; 9–14]

Тема 9. Засоби комунікації (Środki komunikacji)

Лексичні конструкції, тексти та діалоги на тему “Засоби комунікації”.

Література [1; 5; 8; 9–14]

Тема 10. Польське мистецтво (Polska sztuka)

Лексичні конструкції та тексти “Польське мистецтво”.

Література [1; 5; 8; 9–14]

Тема 11. Темперамент людини (Uspodobienie człowieka)

Лексичні конструкції, діалоги та тексти на тему “Темперамент людини”.

Література [1; 5; 9–14]

Тема 12. Здоров'я людини (Zdrowie człowieka)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Здоров'я людини”.

Література [1; 5; 10; 15; 16]

Тема 13. Культура і життя (Kultura a życie)

Лексичні конструкції, діалоги та тексти на тему “Культура і життя”.

Література [1; 5; 10; 15; 16]

Тема 14. Види спорту (Dyscypliny sportu)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Види спорту”.

Література [1; 5; 10; 15; 16]

Тема 15. Робочий день (Dzień pracy)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Робочий день”.

Література [1; 4; 5; 9–14]

Тема 16. Емоційний стан людини (Emocyjny stan człowieka)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Емоційний стан людини”.

Література [1; 5; 9–14]

Тема 17. Туристична сфера (Dziedzina turystyczna)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Туристична сфера”.

Література [1–10]

Тема 18. Економічні стосунки (Ekonomiczne stosunki)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Економічні стосунки”.

Література [4; 5; 8; 9–14]

Тема 19. Людина і соціум (Człowiek a socjum)

Лексичні конструкції та діалоги на тему “Людина і соціум”.

Література [1; 5; 16]

Тема 20. Польська фразеологія (Frazeologia polska)

Польські фразеологічні конструкції.

Література [1–3; 13–16]

Змістовий модуль II. Граматика

Тема 21. Правопис

1. Правопис малої та великої літери у польській мові.

Література [2; 3; 19]

2. Правопис суфіксів.

Література [2; 3; 7; 19]

3. Правопис префіксів.

Література [2; 3; 7; 19]

4. Правопис часток у польській мові.

Література [2; 3; 7; 19]

5. Правопис іноземних власних назв.

Література [2; 3; 7; 19]

6. Правопис іноземних імен та прізвищ.

Література [2; 3; 7; 19]

Тема 22. Морфологія

1. Відмінювання іменників чоловічого роду.

Література [1–3; 15–18]

2. II дієвідміна. Чергування приголосних.

Література [1–3; 15–18]

Тема 23. Синтаксис

1. Дієслово **by** як зв'язка та у самостійному значенні.

Література [1–3; 5–15]

2. Вживання дієслова **mie** .

Література [1–3; 5–15]

3. Конструкція: **nie ma**+родовий відмінок.

Література [1–3; 5–15]

4. Обставини місяця.

Література [1–3; 9; 11; 17]

5. Обставини часу.
Література [1–3; 9–11]
6. Способи вираження часу дієслів.
Література [1–3; 9–11]
7. Безсполучникові речення.
Література [1–3; 9–11]
8. Синтаксичні конструкції з віддієслівними іменниками.
Література [1–3; 9–11]
9. Підрядні речення з займенником **co**.
Література [1–3; 9–11]

Тема 24. Стилїстика

1. Антонїми у польській мові.
Література [1–3; 9–11]
2. Способи позначення жінок за професією, званням, посадою.
Література [1–3; 9–14]
4. Явище міжмовної омонїїї.
Література [1–3; 14; 15]
5. Керування дієслів.
Література [1–3; 14; 15]
6. Місце узгодженого і неузгодженого означення у реченні.
Література [1–3; 11–14]
7. Синтаксичні конструкції з віддієслівним іменником.
Література [1–3; 11–14]
8. Комунїкативні типи польських речень.
Література [1–3; 11–14]
9. Способи вираження адресата.
Література [1–3; 11–14]
10. Типи словосполучень у польській мові.
Література [1–3; 11–14]
11. Способи вираження присудка.
Література [1–3; 11–14]

Тема 25. Словотвір

1. Словотвір дієслів.
Література [1–3; 9; 17]
2. Значення префіксів при дієсловах **i** , **chodzi** .
Література [1–3; 9; 17]
3. Словотвір іменників.
Література [1–3; 9; 17]

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Вагомим компонентом фундаментальної підготовки студентів є активне запровадження в систему академічної освіти їх самостійної теоретичної і практичної роботи.

Самостійна робота передбачає:

- попередню підготовку до практичних занять;
- виконання завдань і вправ в позааудиторний час;
- підготовку до обговорення окремих граматичних та лексичних тем;
- самостійне вивчення окремих граматичних та лексичних тем курсу;
- самостійне читання та аналіз польських періодичних видань.

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Важливе значення для роботи має аналіз знань та вмінь студентів, що здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Співвідношення показників успішності студентів дозволяє скорегувати методи і форми навчального процесу, сприяти його оптимізації.

Поточний контроль знань здійснюється шляхом щомісячного тестування вивчених тем курсу.

Залікова картка складається з трьох завдань:

- читання та переказ тексту відповідного напрямку;
- переклад речень з української на польську мову;
- усне повідомлення на відповідну тему.

Підсумковий контроль знань здійснюється наприкінці семестру за умови наявності позитивних оцінок поточного контролю шляхом проведення усного (письмового) заліку.

ВИМОГИ ДО ЗАЛІКІВ

1. Прочитати та перекласти текст польською мовою, поставити до нього питання польською мовою, стисло переказати зміст. Обсяг тексту – до 1000 друкованих знаків. Дозволяється користуватися словником.

2. Письмово перекласти 3 речення з української мови на польську (за запропонованою тематикою з урахуванням засвоєного граматичного матеріалу).

3. Зробити усне повідомлення за спектром вивчених тем. Монологічне висловлювання обов'язково повинно включати лексико-грама-

тичний матеріал, засвоєний протягом семестру, бути логічним і послідовним. Обсяг — 10 речень.

Час на підготовку — 1 академічна година.

Наприкінці всього курсу вивчення дисципліни “Польська мова” підсумковий контроль здійснюється шляхом складання усного іспиту.

ВИМОГИ ДО ІСПИТІВ

1. Прочитати та перекласти текст польською мовою, поставити до нього питання польською мовою, стисло переказати зміст. Обсяг тексту — до 2000 друкованих знаків. Дозволяється користуватися словником.

2. Перекласти 5 речень з української мови на польську (за запропонованою тематикою з урахуванням засвоєного граматичного матеріалу).

3. Зробити усне повідомлення за спектром вивчених тем. Монологічне висловлювання обов’язково повинно включати лексико-граматичний матеріал, засвоєний протягом семестру, бути логічним і послідовним. Обсяг — 15–20 речень.

Час на підготовку — 1 академічна година.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Граматика

1. Правопис великої та малої літер.
2. Правопис суфіксів. Правопис префіксів.
3. Правопис часток у польській мові.
4. Правопис іноземних власних назв.
5. Дієслово **by** як зв’язка та у самостійному значенні.
6. Вживання дієслова **mie**.
7. Керування дієслів.
8. Місце узгодженого і неузгодженого означення у реченні.
9. Способи позначення жінок за професією, званням, посадою.
10. II дієвідміна. Чергування приголосних.
11. Обставини місця.
12. Відмінювання іменників чоловічого роду.
13. Антоніми у польській мові.
14. Явище міжмовної омонімії.
15. Синоніми у польській мові.

16. Підрядні речення з займенником **co**.
17. Прислівники у вигляді прийменникових сполучень.
18. Значення префіксів при дієсловах **i** , **chodzi** .
19. Правопис іноземних імен та прізвищ.
20. Безсполучникові речення.
21. Способи вираження часу. Обставини часу.
22. Способи вираження часу дієслів.
23. Способи вираження місця дії.
24. Словотвір дієслів.
25. Комунікативні типи польських речень.
26. Синтаксичні конструкції з віддієслівними іменниками.
27. Способи вираження адресата.
28. Способи вираження присудка.
29. Типи словосполучень у польській мові.
30. Метафоричні значення дієслів.

Лексика:

31. Географічне розташування Польщі.
32. Варшава, Краків, Гнезно — столиці Польщі.
33. Національна символіка Польщі.
34. Легенда про герб Польщі.
35. Видатні поляки (Кароль Войтила).
36. Видатні поляки (Фридерик Шопен).
37. Видатні поляки (Лех Валенса).
38. Видатні поляки (Марія Складовська-Кюрі).
39. Національні польські свята (11 листопада).
40. Національні польські свята (День незалежності Польщі).
41. Релігійні свята в житті поляків.
42. Умови життя.
43. Професійні зв'язки.
44. Співбесіда.
45. Правила ділового етикету.
46. Ділові переговори.
47. Виступ перед аудиторією.
48. Здоров'я людини.
49. Засоби комунікації.
50. Польське мистецтво (музика, малярство, архітектура).
51. Темперамент людини.
52. Культура і життя.

53. Види спорту.
54. Робочий день.
55. Емоційний стан людини.
56. Туристична сфера.
57. Економічні стосунки.
58. Людина і соціум.
59. Соціальне розшарування.
60. Польська фразеологія.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть його зміст.

Położenie geopolityczne Polski

Obecne terytorium Polski zostało ustalone po II wojnie światowej:

- granica zachodnia ustalona na konferencji w Poczdamie w 1945 roku i ratyfikowana w 1950 roku przez ówczesne NRD. W 1991 roku potwierdziło ją Zjednoczone Państwo Niemieckie. Nysa Łużycka, Odra, linia na zachód od Szczecina i Świnoujścia.

- granica wschodnia z ówczesnym ZSSR ustalona i wytyczona w 1945 roku. W 1951 roku korekta granicy z ZSSR — Polska oddaje Sokal, w zamian za Ustrzyki Dolne.

- granica północna — naturalna (wybrzeże Bałtyku), lądowa ustalona w 1958 roku — podzielona Zalew Wiślany na część polską i radziecką.

- granica południowa z byłą Czechosłowacją — jej przebieg zgodny z tym z 1938 roku. Grzbiet Sudet, Brama Orawska, Karpaty. Sąsiedzi Polski: Niemcy — Czechy — Słowacja — Ukraina — Białoruś — Litwa — Rosja.

Współczynnik rozwinięcia granic: 1 km/ 90 km² powierzchni.

Obszar Polski: 312 682 km²

Łączna długość granic: 3520 km.

Granica morska: 528 km.

Długość linii brzegowej: 788 km.

Polska położona jest między Morzem Bałtyckim a Sudetami i Karpatami
W dorzeczu Wisły i Odry.

Morskie wody wewnętrzne (zatoki, zalewy): 1.9 km².

Morze terytorialne (pas morza o szerokości 12 mil): 8.7 km²

Zajmujemy 9 miejsce w europie pod względem powierzchni.

Rozciągłość równoleżnikowa powoduje występowanie 40 minutowej różnicy czasu lokalnego między skrajnymi punktami. Rozciągłość południkowa powoduje różnicę wysokości Słońca nad horyzontem i długości dnia. Na północy kraju w lecie dzień jest dłuższy o ponad godzinę w stosunku do południa kraju, natomiast zimą krótszy.

Na terenie Polski leży geometryczny środek Europy.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Він старався, щоб дівчина звернула на нього увагу.
2. Відчуття важкого погляду робилося нестерпним.
3. Після отримання свідоцтв нас тільки на кілька днів відпустили додому.
4. Де взяти тридцять п'ять тисяч на видання?
5. Ви хочете, щоб я подав вам книгу?

III. Розкажіть про свою участь у громадському житті.

Варіант 2

I. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть текст.

Tolerancja obyczajowa

Wraz ze zmierzchem oświecenia problem tolerancji religijnej stał się mniej ważny. Jego miejsce zajęło zagadnienie tolerancji obyczajowej. Tolerancja nie może polegać na powstrzymaniu się od czegoś (prześladowań, okrucieństw), lecz ma być działaniem na rzecz czegoś — wolności. Brak tego działania powoduje opowiedzenie się po stronie nietolerancji, której źródłem upatrywano nie w politycznym despotyzmie, lecz w duchowym zniewoleniu przez dominujące opinie, sentymenty, idee i obyczaje większości. Największe niebezpieczeństwo miało czaić się w konformizmie, a obroną przed nim i lekarkstwem na jego skutki miało być wspieranie ekscentryczności, to jest czujności wobec ewentualnych błędów własnego światopoglądu. Zatem wartością stawało się podważanie przeważających przekonań i tradycji, a nie konkretne treści wyrażane w takich aktach. W ten sposób utrwał się pluralizm społeczny we wszystkich jego przejawach.

Materialną realizacją takich działań, mającą znaczny wpływ na ustawodawstwo cywilizowanych państw, była i jest do dzisiaj Powszechna Dekla-

racja Praw Człowieka, uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 roku. Określa ona między innymi: prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, wolności wyznania, słowa i stowarzyszania się. Deklaracja ta stwarza podstawy współczesnej tolerancji, która aktualnie uzyskała rangę bliską świętości. W świecie liberalnym jawi się ona jako ostateczny i jedyny probierz moralności. Żadna inna kategoria jak np. sprawiedliwość, wolność, równość, nie ma za sobą tak mocnego poparcia obyczajowego i politycznego. Dzisiejsze teorie polityczne odwołują się do przekonania, że niemal wszystkie ludzkie zachowania są dopuszczalne, o ile towarzyszy im tolerancja.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Поки ще немає згоди між творцем і видавцем.
2. На жаль, я не дізнався більше ні слова.
3. Він не втручався в розмови ні мисливців, ні старців.
4. Досить престижну роботу у польському посольстві запропонували моєму колезі.
5. Ми не передбачили, що точно розпланувавши трасу екскурсії, загубимося в горах.

III. Розкажіть про святкування польських релігійних та народних свят.

Варіант 3

I. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть його зміст.

Papież — Polak

Jan Paweł II był pierwszym papieżem z Polski, jak również pierwszym po 455 latach biskupem Rzymu, nie będącym Włochem. Wybór na głowę Kościoła osoby z kraju socjalistycznego wpłynął znacząco na wydarzenia w Europie wschodniej i Azji w latach 80. XX wieku.

Papież był także honorowym obywatelem wielu polskich miast

W dniu 13 maja 1981, podczas audiencji generalnej na Placu św. Piotra w Rzymie, Jan Paweł II został postrzelony przez tureckiego zamachowca Mehmeta Ali Ağcę. Do tej pory nie wyjaśniono, kto tak naprawdę stał za tym zamachem. Podejrzewano np. że Ali Ağca działał na zlecenie bułgarskiej służby bezpieczeństwa, której z kolei zleciła zamach radziecka KGB. Ostatecznie "bułgarski ślad" uznany został za fałszywy. Wiadomo także, że zamachowi

można było zapobiec, gdyby nie zaniedbanie i lekceważenie sygnałów ostrzegawczych dawanych przez amerykańską CIA. Papież wybaczył swojemu zamachowcy i odwiedził go w więzieniu.

Konsekwencją tego zamachu stało się odtąd opancerzenie papamobile — pojazdu, którym porusza się papież.

Charakterystycznym elementem pontyfikatu Jana Pawła II były liczne podróże zagraniczne. Odbył ich 104, odwiedzając wszystkie zamieszkane kontynenty. W wielu z miejscach, które odwiedził Jan Paweł II, nigdy przedtem nie postawił stopy żaden papież. Był m. in. pierwszym papieżem, który odwiedził Wielką Brytanię (od roku 1534 Kościół Anglii nie uznaje władzy zwierzchniej Stolicy Apostolskiej). Mimo wielu zabiegów nie udało mu się jednak odbyć pielgrzymki do Rosji, prawdopodobnie ze względu na niechęć ze strony patriarchatu moskiewskiego, który zarzuca Watykanowi prozelityzm. Jan Paweł II jako papież odwiedził m. in. Polskę (9 razy), USA (7 razy), Francję (7 razy).

Ekumenizm w wydaniu Jana Pawła II stał się pojęciem bardzo szerokim, ogarniającym nie tylko jak do tej pory wiernych poszczególnych wyznań chrześcijańskich, ale także członków innych religii i ateistów. Papież wiele czasu poświęcił budowie jedności pomiędzy kościołami chrześcijańskimi. Sam podkreśla także ważność ekumenizmu w jego pontyfikacie, m. in. w encyklice *Redemptor hominis*: nigdy nie przestanę tego podkreślać i będę popierał każdy wysiłek podejmowany w tym kierunku na wszystkich płaszczyznach, w których spotkamy naszych braci chrześcijan.

Za pontyfikatu Jana Pawła II, dzięki samemu papieżowi, nastąpiły ogromne zmiany w Watykanie, a także w postrzeganiu osoby papieża przez społeczność zarówno katolicką jak i pozostałych chrześcijan oraz wyznawców innych religii. Zaraz po swoim wyborze na Stolicę Apostolską Jan Paweł II nie pozwolił prymasowi Wyszyńskiemu ukłęknać przed sobą. Pierwsze przemówienie wygłosił po włosku, a więc w języku narodu, do którego przemawiał. Do tej pory przyjęte było, że papież zawsze swoje pierwsze przemówienie wygłasza w łacinie. To był dopiero początek wielkich zmian.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Зараз ми їдемо ліфтом на тринадцятий поверх, звідки спеціальний перехід веде до гуртожитку.
2. З інтерв'ю, поданого кореспондентом цього видання, ми дізналися про цікаві деталі цієї багатодітної родини.
3. Закордонну польську громаду самі поляки називають Полонією.

4. Економічне зростання в країні є неодмінною передумовою покращення суспільного життя.
5. Скільки часу потрібно використати на огляд усіх університетських приміщень?

III. Розкажіть про своє бачення українсько-польських стосунків.

Варіант 4

1. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть текст.

Tematyka sportowa w dziejach kultury europejskiej

Sztuka towarzyszyła i towarzyszy nadal występom zawodników na stadionach olimpijskich, na bieżniach, skoczniach, wszędzie gdzie święci triumf sprawność i zręczność, szybkość i wysiłek fizyczny człowieka. Artyści nadali tym wysiłkom szlachetny kształt, utrwalili poprzez sztukę ich piękno i wzniosłość, znaczenie dla całej ludzkości. Z kart książek, z płócien malarzy, ze spiżu rzeźb poznajemy starożytnych i współczesnych bohaterów, walczących z zapalem o pierwsze miejsce we wszystkich dziedzinach sportu. Jednocześnie oni w tej walce, opartej na wypracowanych od wieków zasadach moralnych. Tak jak starożytne olimpiady były związane z pięknem i kulturą, z dziełami poetów i rzeźbiarzy, tak i w naszych czasach Igrzyska stały się inspiracją dla wielu twórców. Powstało mnóstwo wierszy, opowiadań, powieści, wiele rzeźb i obrazów, a nawet i kantaty olimpijskie.

Tematyka sportowa w dziełach kultury europejskiej jest świadectwem jedności Europy i Europejczyków.

Starożytność była okresem w dziejach kultury europejskiej odznaczała się bogactwem form w sztuce. Tematem dzieł bardzo często był sport i współzawodnictwo. Stąd wywodzą się korzenie europejskiej kultury sportowej, dowód naszej jedności kultury. Najbogatszy wkład wniosły kultury: Starożytnej Grecji, Krety, Rzymu i Etrurii.

W zagadkowej kulturze kreteńskiej, zwanej także minojską, od legendarnego władcy Minosa, której rozkwit przypada na drugie tysiąclecie przed naszą erą, sport i różne gry zręcznościowe stanowiły nieodrodną część życia dworskiego. Zdają się o tym mówić malowidła na ceramice — wazach i pucharach — dobytej z ruin odkopanych pałaców w Knossos. Przedstawiają one zwiewne sylwetki półnagich biegaczek, akrobatów wykonujących skompliko-

wane ewolucje, piłkarki, zapasników, tancerzy i tancerki w wystylizowanych baletowych pozach.

Państwo Greckie w swojej polityce przywiązywało ogromną wagę do harmonijnego rozwoju sprawności fizycznej i umysłowej obywateli. Jednym ze środków prowadzącym do osiągnięcia tego celu był sport i z niego uczyniono instrument wychowania obywatelskiego.

Igrzyska olimpijskie, nieodłączny element życia starożytnych Greków, miały wielki wpływ na rzeźbę, malarstwo i słowo pisane w Starożytnej Grecji, dlatego aby dobrze zrozumieć sztukę o tematyce sportowej tamtego okresu, należy zapoznać się z najważniejszymi informacjami dotyczącymi igrzysk olimpijskich.

Olimpiady rozpoczęły się w VII w. p. n. e., w 776 r. p. n. e. w Olimpii, a poświęcone były Zeusowi. Przyjmowały one wymiar ogólnohelleński i lokalny. Igrzyska w Olimpii trwały 5 dni. Na ten czas w Grecji panował pokój. W igrzyskach mogli brać udział wyłącznie mężczyźni, wyjątkiem była Sparta. Zawodników obowiązywała zasada fair-play, natomiast oszuści w ramach kary musieli odlewać własny posąg do galerii oszustów. Nagradzano tylko pierwszego dzbanem oliwy, czy częściej wieńcem, np. laurowym. Zwycięzców olimpijskich traktowano w ojczystych krainach — polis niczym bohaterów narodowych. Gdy powracał na ojczystą ziemię rozbijano część murów miejskich i odlewano posagi. Ostatnie igrzyska odbyły się w 393 r. n. e.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Його знають не лише на Батьківщині, а й далеко за її межами.
2. Мені цікаво, скільки часу знадобилось для будівництва цієї споруди.
3. Хто рано встає — встигає значно більше.
4. Ти маєш рацію, не варто засмучуватися через дрібниці.
5. Ми потрапили туди, де до нас не бували люди.

III. Опишіть польською мовою свій характер.

Варіант 5

1. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть текст.

Legenda o powstaniu Jeleniej Góry

Na początku XII wieku, w roku 1108 książę Bolesław Krzywousty, wraz z palatynem wrocławskim Piotrem Włostem objeżdżał Dolny Śląsk — swoją zachodnią prowincję. Przebywając na zamku kasztelańskim w Strzegomiu

Bolko poczuł się zmęczony podróżą i zaczął myśleć o wypoczynku. Kasztelan strzegomskiej warowni zaproponował władcy odpoczynek w nadbobrzańskich lasach, które owego czasu obfitowały w liczną zwierzynę.

Ze Strzegomia książę Krzywousty wyruszył więc w podróż ku rzece Bóbr. Jadąc napawał się pięknem dolnośląskiej ziemi, pokrytej łagodnymi pagórkami i wielowiekową puszczą. Rzeki pełne były tu ryb, a nieprzebyte bory i łąki pokrywały soczyste trawy i kwiaty.

Bolesław wraz ze swoją siostrą zatrzymał się w starym, pamiętającym jeszcze czasy króla Chrobrego dworze rycerza Strupicza w Górach Kaczawskich, nad rzeką Złotuchą. W drewnianym dworzyszczu oczy Bolka przykuły skóry jelenie, którymi pokryte były ściany budowli. Książę od razu przyszła ochota na polowanie. Zapomniał o zmęczeniu i na następny dzień zapowiedział wielką wyprawę łowną.

Nazajutrz rycerze wstali dość późno i nim wyruszyli w lasy, słońce było już wysoko na niebie. Przez bród na Bobrze przeprawili się pod Domową Górą. Następnie udali się wzdłuż lewego brzegu Kamiennej w Góry Izerskie.

Łowy były bardzo udane. Tak udane, że książę Bolesław po ubiciu trzech jeleni, tak się do polowania zapalił, że o powrocie do dworu przed zmierzchem nie było mowy. Władca byłby upolował jeszcze jednego, wielkiego jelenia, lecz ten w gęstwinie boru umknął mu między drzewami.

Myśliwi noc spędzili w Górach Izerskich. Następnego dnia, wczesnym rankiem wyruszyli w podróż powrotną. Zmęczone konie człapały jednak wolno po górskich zboczach i gdy rycerze dotarli pod Domową Górę słońce już dawno schowało się za horyzont. Właściciel dworu, Strupicz, zdecydował, że przeprawa o tej porze przez Bóbr jest zbyt niebezpieczna i dlatego zarządził nocleg na stokach Domowej Góry.

Świeża pieczeń z ubitej dziczyzny, zagryziona chlebem i popita miodem spowodowała, że myśliwi szybko posnęli. Tylko Bolesław długo usnąć nie mógł rozmyślając o nie upolowanym rogaczu. Zasnął późno. Obudził się jednak nagle w środku nocy i poczuł, że jest obserwowany. Ognisko tliło się jeszcze i słabo oświetlało śpiących kompanów. Kiedy wrażenie minęło i książę miał się znów ułożyć do snu, zza pobliskich krzaków wyłoniła się głowa jelenia. Bolesław od razu rozpoznał zwierzę. Był to ten sam rogacz, którego władca nie zdołał upolować i o którym tak długo rozmyślał przed snem.

Rycerz po omacku zaczął szukać oszczepu lecz znalazł tylko metalowy sztylet. Jeleń, wyczuwszy niebezpieczeństwo, ruszył do ataku. Książę poderwał się na równe nogi i oczekiwał natarcia. Doskonale przewidział ruch jelenia, złapał go za rogi i wbił nóż pomiędzy przednie nogi. Zwierzę, poczuwszy ból, cofnęło się, ciągnąc za sobą człowieka, który przewrócił się na kolana. Z późniejszych

opowiadań władcy wynikało, że jeleni jakby odczuł w tej chwili satysfakcję z pokonania człowieka. Ale książę nie dał tak szybko za wygraną. Poderwał się, wyszarpał sztylet z ciała zwierzęcia i wbił go ponownie, tym razem jednak w samo serce. Rogacz nie miał szans. Zachwiał się, ukląkł, a następnie zwałił na lewy bok. Zmęczony obrońca również upadł na trawę i zasnął.

Nazajutrz obudziły go rozmowy Piotra Włosta z rycerzem Strupiczem. Książę opowiedział im o nocnej przygodzie. O zwierzęciu mówił z wielkim szacunkiem. Twierdził bowiem, że jeleni zachował się niemal jak rycerz — wrócił, by stawić czoła swemu przeciwnikowi.

Dla upamiętnienia owego dnia i owej nocnej przygody książę Krzywousty nakazał Strupiczowi wybudowanie na wzgórzu grodu i nazwanie go Jelenią Górą. Zarządził również, aby w swym herbie osada ta posiadała po wsze czasy wielkiego i dumnego jelenia.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Люди поділяються на слабких та сильних.
2. У статті обговорюється походження аналітичної філософії.
3. Ще замолоду я купив собі кілька сорочок — вони носяться і досі.
4. Час летить невпинно, неблаганно.
5. Я завжди відчував вплив середовища, адже людина не з'являється з пустки.

III. Розкажіть, як ви плануєте свій робочий день.

Варіант 6

1. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть текст.

Kościół, naród i państwo

Korzenie Polski tkwią w katolicyzmie. Naród nasz powstał w wyniku procesu, w którym wychowawczą rolę odegrał Kościół. Zrozumienie tej rzeczywistości prezentowali w przeszłości nawet ateusze. Wielu z nich, mimo że wątpiło w Boga bądź nie uznawało Kościoła katolickiego, zauważało, że polskość jest nierozzerwalnie związana z katolicyzmem.

Tę prawdę o naszym narodzie wyznawało i wyznaje mnóstwo uczciwych Polaków. Od pierwszych królów, poprzez wszystkich polskich świętych, po pisarzy, twórców i wieszczów narodowych.

Czym jest Polska? Czy Polska to język, kraj, kultura, tradycja, więzy krwi? Tak, ale to nie wszystko. Polska to idea. Idea państwa i narodu katolickiego. Kraju opartego o Boży ład: sprawiedliwość, ofiarność, uczciwość, porządek, pokój, dobroć, miłość. Idea, która drzemie we wszystkich Polakach. Zwróćmy uwagę, że nawet dla niewierzących polskość kojarzy się z tradycją chrześcijańską, taka jak Pasterka, Wigilia. Rezurekcja, a nie np. śmigus-dyngus. Pomimo tego, że ta ostatnia tradycja jest specyficznie polska. Bez Boga, słowo Polska oznacza jedynie administracyjne wydzieloną powierzchnię globu, zamieszkałą przez ludzi mówiących językiem z grupy zachodniosłowiańskiej. Z Bogiem natomiast, Polska to Ojczyzna, Matka wszystkich Polaków, obdarzająca każdego niewyczerpanym darem cywilizacji, kultury i tradycji, ale za to wymagająca poświęceń, służby, miłości i pracy.

Ci, którzy nienawidzą Boga i Kościoła, nienawidzą również Polski. Dobrym przykładem jest tutaj obecny i przeszły stosunek do nas środowisk demoliberalnych czy protestanckich. Ci, którzy nienawidzą Polski, zwalczającą uderzają przede wszystkim w Kościół. Tak robił Bismarck, Hitler i Stalin. Chrześcijaństwo jest spoiwem i najistotniejszą treścią narodu polskiego.

Można być Polakiem nie wierząc w Boga, ale nie można być Polakiem zwalczając Kościół. Może właśnie tu leży odpowiedź, dlaczego w Polsce tak źle się dzieje. Ci, którzy nami rządzą, walczą z Kościołem i stopniowo przestają być Polakami. Rezultatem tej utraty świadomości narodowej jest łatwość, zjawą zaprzędają się oni na służbę obcym interesom lub zaczynają dbać jedynie o swoją kieszeń. Katolicyzm i wiara w prawdziwego Boga jest źródłem umiłowania Ojczyzny. Patriotyzm bez Boga czasami przeradza się w nacjonalizm, a potem w szowinizm.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Без окулярів я погано бачу.
2. Вона посміхалася, хоча при цьому дивилася не на мене, а у дзеркало.
3. Протягом двадцяти п'яти років вони були разом.
4. Коли ми їдемо у гори, в тобі говорить скоріш романтик, а не лижник.
5. Дивлячись на вогонь, завжди заспокоюєшся.

III. Розкажіть про відомі вам види спорту.

Варіант 7

I. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть текст.

Sudety

Sudety to kraina kontrastów. Tworzące je pasma górskie różnią się między sobą geologicznie, krajobrazowo, a nawet klimatycznie. Tutaj znajdują się najstarsze (!) w Polsce Góry Sowie, jedyne w Europie góry płytowe — Góry Stołowe, najzimniejsze miejsce w Polsce (w Górach Izerskich), najbardziej zachmurzone, zamglone i najbardziej wietrzne Karkonosze. Tutaj znajduje się także Kotlina Kłodzka — największa w Polsce kotlina górską — oraz wiele wartych zobaczenia miejsc i zakątków.

Sudety to góry o krajobrazie zupełnie innym niż Beskidy i Bieszczady. Cechą większości tutejszych gór są spłaszczone szczyty i grzbiety oraz strome zbocza, które nadają im kopulaste kształty. Dlatego najtrudniejsze szlaki prowadzą zboczami, przy stosunkowo łatwych szlakach głównych (grzbietowych). Należy więc koniecznie przestudiować mapę przed wyruszeniem w trasę. Tutejsza przyroda — zniszczona, co prawda, dużo bardziej niż w Beskidach i Bieszczadach — potrafi zaskoczyć oryginalnym pięknem. Istnieją tutaj ostoje pierwotnych lasów, chronione zazwyczaj rezerwatami, torfowiska wysokie (Góry Izerskie, Karkonosze, Góry Bystrzyckie). Ponadto można tu natknąć się na muflony.

Sudety to nie tylko góry. Jeśli nie dopisuje pogoda warto poświęcić czas na zwiedzanie licznych zabytków. Warto wspomnieć o 3 najważniejszych sanktuariach — Krzeszowie, Bardzie i Wambierzycach. Jeśli interesują kogoś zamki — to proszę: Książ, Czocha, Grodno, Bolków i Chojnik. Na to, żeby wspomnieć o mniej ważnych i o ruinach zabrakłoby tu miejsca. Może należy tylko o jednym: Rogowiec. Są to ruiny średniowiecznego zamku. Może nic ciekawego z wyjątkiem tego, że leżą na szczycie, bagatela, ponad 800-metrowej góry. Wymienić należy także twierdzę w Kłodzku, sztolnie w Kowarach i Złotym Stoku. Jaskinię Niedźwiedzią w Kletnie (aby wejść bilety należy zamówić wcześniej) i Jaskinię Radochowską w Górach Złotych. Naprawdę, trudno tutaj się nudzić.

Grzechem byłoby nie wspomnieć o rekreacyjnych zaletach Sudetów. Wiosną, latem i wczesną jesienią warto wybrać się tutaj na rowery. Ostatnio wyznaczane są coraz czytelniej oznakowane trasy. Zdecydowanie lepiej jednak przestudiować uważnie mapę i zaplanować własną trasę. Stosunkowo gęsta sieć dróg publicznych i leśnych, oraz specyficzne ukształtowanie terenu

stwarza bodajże najlepsze warunki do uprawiania tego sportu. Znajdzie dla siebie tutaj drogę zarówno ten, kto szuka mocnych wrażeń, jak i Ci, którym wystarczy rekreacyjna przejażdżka. W Sudetach znajduje się także dobrze rozwinięta infrastruktura do uprawiania narciarstwa zjazdowego i snowboardu.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Керівник має дбати про своїх підлеглих, інакше матиме перспективи втратити їх.
2. Маленькі ніжні фіалки нагадують про те, що скоро весна.
3. Він просить, щоб все було найкращим чином.
4. Я і про самотійну роботу думаю, і далі вчитися хочу.
5. Це правильна позиція і ви даремно від неї відмовляєтесь.

III. Розкажіть про засоби комунікації.

Варіант 8

I. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть текст.

Religia jako rodek władzy

Prorocy i apostołowie, którzy w zamierzczłych epokach mówili o swoich bogach i o nakazach, które jakoby od nich otrzymali, nie mieli nigdy na uwadze dobrobytu swoich towarzyszy, raczej posługiwali się pojęciami religijnymi jako środkami rządzenia i eksploataowania swoich ludzi i narodów. Religia służyła więc jako środek władzy i nic poza tym, co dobrze obrazuje fakt, że nigdy nie miała ona charakteru teorii o zjawiskach w naturze, i nigdy nie oczekiwano od niej wyjaśnień na temat Natury. Religia miała raczej wywoływać strach, strach przed niewidzialną mocą, którą dysponowali prorocy. Prorocy ci i apostołowie wykorzystywali jedynie ignorancję i łatwowierność swoich towarzyszy. Dotyczy to również Mojżesza, Zaratustry, Pawła i Mahometa, którymi zajmujemy się poniżej. Paweł pozwolił Synowi Boga zstąpić na ziemię i zmartwychwstać nie z pobudek religijnych, lecz politycznych. I nie z religijnej konieczności Mojżesz kazał Bogu Abrahama ukazać się sobie pod postacią płonącego krzewu, lecz z przyczyn politycznych. W tamtych czasach religia odgrywała tę samą rolę, którą dzisiaj odgrywa propaganda polityczna, polityczne ideologie i kłamstwa (broń masowego rażenia gotowa do użycia w ciągu czterdziestu pięciu minut itd. itd.). Ludzie byli mobilizowani, motywowani i nakłaniani do marszów i walki środkami religijnymi, w podobny sposób jak to nadal się dzieje w świecie islamskim, gdzie “żołnierze Allacha”

wysadzają się dynamitem w powietrze, żeby zabić jak najwięcej ”szatańskich niewiernych”, w większości kobiet, dzieci i nastolatków, wierząc, że za te zabójstwa zostaną nagrodzeni miejscem po prawicy Allacha. To właśnie religijna wiara w czekający ich raj, którą wbito im do głowy, oraz indoktrynacja religijna umożliwia owo obłąkane samopoświęcenie. Aby udowodnić tezę, że religia jest tylko środkiem rządzenia ludźmi i ludami, dokonamy analizy odpowiednich wydarzeń historycznych tamtego okresu. Źródłem tych studiów będzie Stary Testament i święta księga Żydów “Tora”.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Сьогодні телебачення — це вікно у світ.
2. Якщо вам нудно, то можете йти.
3. Не люблю, коли зазирають у мою біографію.
4. Довкола розмовляли польською мовою.
5. Він зник у кімнаті, але за хвилину з’явився знову.

III. Розкажіть, звідки походить герб Польщі.

Варіант 9

I. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть текст.

Мłodzie — wiatło narodu?

Czy przyszłość naszego narodu jest jednoznacznie świetlista? Czy ci, co mają być tą przyszłością jasno ją widzą? Z pewnością młody człowiek szybciej się przystosowuje do zmian niż wychowanek komunizmu, łatwiej jest mu zaakceptować brutalny rynek. Ale okres transformacji rodzi wiele niebezpieczeństw, z którymi nie wszyscy sobie radzą. Lecz ci co sobie nie radzą, nie załamują się jak ludzie starsi. Zaczynają tworzyć własną moralność, własne wzorce. Niestety często te postawy wyraźnie odbiegają od aksjologii reszty społeczeństwa lub są wręcz aspołeczne. Agresja jest jedną z takich postaw. Prominentem jest tutaj instytucja ”fanklubu” piłkarskiego a wyróżnikiem — szalik i kij bejsbolowy. Głównymi miejscami upustu agresji młodych są mecze (miasto) i dyskoteki (wieś), lecz ostatnio ”mentalność kibica” wyległa na ulice (przede wszystkim w większych miastach). Najcięższe nawet przestępstwa często są popełniane z nudy, dla zabawy. Młodzi mordercy ”odkryli” łatwe ofiary: taksówkarzy i in. Przyczyny narastania agresji młodzieży są zróżnicowane. Filmy i programy dla dzieci, nawet tych najmłodszych, epatują przemocą, uczą nieodpowiedzialności i agresywności.

W naszym życiu agresja staje się wszechobecna. Jest obecna i wśród policjantów i w rodzinie, a nawet wśród wychowawców i pedagogów. Kiedy brak opieki terapeutycznej, nie ma możliwości schronienia się przed dramatyczną sytuacją w domu, wtedy pozostaje ulica, gdzie u kolegów można znaleźć oparcie, akceptację i jakąś formę wyrażenia siebie. Funkcje wychowawcze domu i szkoły przejmuje ulica. Błyskawiczna degradacja środowiska rodzinnego, często także finansowa, pociąga za sobą degradację psychiczną.

Można również stwierdzić, że została zaprzepaszczona wychowawcza funkcja szkoły, która oprócz zagadnienia poziomu inteligencji wychowanków nie dostrzega żadnych innych problemów młodego człowieka. A jak już dostrzeże to nieraz jest jeszcze gorzej. Najczęściej zaczyna się od słów *Jak ja chodziła(e)m do szkoły to...*, i przywoływane są mundurki, tarcze i strach przed nauczycielem, następnie wprowadza się "sprawdzone" metody wychowawcze komunizmu (terror, bezwzględne posłuszeństwo i porządek, wzajemny dystans, domniemanie winy, nieufność, nieomylność belfrowska, ustępująca nieraz tylko boskiej, tępienie indywidualności i unifikacja). A przecież młodzież to są przyszli wyborcy. Wychowuje się ludzi, którzy zepsują ten wielce niedoskonały system jakim jest demokracja, będą podatni na populizm, na demagogię, ludzi szukających rozwiązania problemów w dyktaturze, tęskniących za tym, by ktoś nimi kierował, ktoś za nich myślał, ktoś dawał. Oczywiście zdarza się bardziej twórcze podejście do problemu wychowania. Są to tzw. nauczyciele z powołania, ale to rzadkość. Ostatecznie, kiedy dom, szkoła i Kościół tracą autorytet, młodzi zaczynają poszukiwać. Stąd ucieczki do wspólnot, grup nieformalnych, sekt. Nie można przyjmować, że jest to jednoznacznie złe i trzeba to zwalczać, w końcu istotną cechą demokracji jest wolny wybór jednostki i pluralizm wartości, i póki nie koliduje to z interesem innych jednostek, musi być akceptowane. Oczywiście stwarza to pewne zagrożenia, które jednak często są wynikiem nieskuteczności wymiaru sprawiedliwości.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Музика дає можливість мандрувати у часі.
2. Наш день починається, коли сходить сонце, і закінчується — коли сонце заходить.
3. Коли виступаєш перед численною аудиторією, треба уявляти себе одним з них.
4. Добра робота за покликанням з часом приносить людині незалежність і внутрішню свободу.
5. Відомі вчені в усьому світі займаються цим питанням.

III. Розкажіть, як треба готуватись до співбесіди.

Варіант 10

I. Прочитайте і перекладіть текст з польської мови на українську. Поставте 10 запитань до тексту. Перекажіть текст.

Bezrobocie

Ktoś kiedyś powiedział, że liczba bezrobotnych jest wprost proporcjonalna do zasiłku dla bezrobotnych. W stwierdzeniu tym leży dużo prawdy. Dzisiejsza sytuacja, gdy zasiłki dla bezrobotnych są tylko trochę mniejsze od pensji jest absolutnie nienormalna. Ludziom nie opłaca się pracować, gdy np. mają dojeżdżać do pracy, gdyż po odjęciu z pensji kosztów dojazdu, będą mieli mniej niż biorący zasiłek dla bezrobotnych. Państwo wydaje biliony złotych, ażeby dopłacać do ludzi, którym najczęściej nie chce się pracować. Oczywiście są przypadki, szczególnie w miejscowościach, gdzie zamknięto duży zakład przemysłowy, że faktycznie nie można znaleźć pracy. Ale zamiast dawania bezrobotnym zasiłku, lepiej np. oddłużyć ten zakład i pozwolić mu funkcjonować, albo zorganizować kursy umożliwiające pracownikom tego zakładu uzyskanie innego zawodu. Zasiłki natomiast są najczęściej wyrzucaniem pieniędzy w błoto, a przy tym są czynnikiem niezwykle demoralizującym, gdyż przyzwyczajają ludzi do lenistwa i zabijają w nich wszelką energię i chęć działania. Ograniczenie zasiłków dla bezrobotnych wydaje się niezbędne po to, ażeby państwo zaoszczędziło pieniądze i żeby ludzie nie przyzwyczajali się do nieróbstwa. Najlepszym środkiem odróżniającym tych, którzy rzeczywiście potrzebują zasiłku, od naciągaczy, byłoby ogłoszenie robót publicznych dla wszystkich bezrobotnych. Wszyscy bumelanci nie będą mieli ochoty uczestniczyć w pracy, a więc tym samym stracą prawo do zasiłku. Rozwiązanie takie miałyby wiele pozytywnych skutków. Po pierwsze pozwalałyby zachować minimum ekonomiczne dla osób rzeczywiście potrzebujących. Po drugie ograniczyłyby radykalnie wydatki państwa na zasiłki. Sądzę, że 90 % dzisiejszych bezrobotnych, gdyby miało pracować na robotach publicznych za pieniądze w wysokości płacy minimalnej, nie byłoby zainteresowane taką pracą. Po trzecie wreszcie, roboty publiczne pomogłyby w rozwoju gospodarczym kraju. Np. poprzez budowę dróg i autostrad. Może wreszcie udałoby się również zadbać o czystość naszych miast i miasteczek, które nieraz toną w brudzie i śmieciach.

W Polsce jest tak wiele do zrobienia, że istnienie bezrobocia dowodzi niedołności rządu. Polska potrzebuje pracy, dlatego też wszyscy obywatele powinni zostać włączeni w odbudowę naszego kraju.

II. Перекладіть речення польською мовою.

1. Ви знаєте, як липа шелестить у місячні весняні ночі?
2. Свято Різдва надзвичайно важливе для кожної польської родини.
3. Я дійсно нічого не знав.
4. Наша делегація залишається до кінця переговорів.
5. Гроші змінюють людину так само швидко, як і змінюють власника.

III. Розкажіть, як треба поводитися під час ділових переговорів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Василевская Данута, Кароляк Станислав.* Учебник польского языка. — СПб.: Лань, 1999.
2. *Киклевич А. К., Кожина А. А.* Польский язык: Практический курс. — Минск, 2001.
3. *Кротовская Я. А., Кашкурович Л. Г., Лесная Г. М., Селиванова Н. В.* — Практический курс польского языка. — М., 2005.
4. *Говоримо польською.* Українсько-російсько-польський розмовник для ділової людини / Київська Головна спеціалізована редакція літератури мовами національних меншин України. — К., 1995.
5. *Макар Юрій, Макар Віталій, Слюсар Олег, Струтинський Владислав.* Польська мова: Посіб. для студ.-міжнародників. — Чернівці, 2005.
6. *Назарук Василь, Юрковський Мар'ян.* Українсько-польський, польсько-український словник. — К., 2003.

Додаткова

7. *Польско-русский словарь / Сост. К. М. Голумянц.* — Минск, 2001.
8. *Українсько-польський, польсько-український термінологічний словник:* Право. Фінанси. Економіка. Торгівля. — К., 2004.
9. *Bartnicka Barbara, Dąbkowski Grzegorz, Jekiel Wojciech.* Uczymy się polskiego. Podręcznik języka polskiego dla cudzoziemcyw. Komentarz językowy, ćwiczenia (1). — Kielce, 1994.
10. *Bartnicka Barbara, Dąbkowski Grzegorz, Jekiel Wojciech.* Uczymy się polskiego. Podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców. Teksty. (2) — Kielce, 1994.

11. *Bartnicka Barbara, Jurkowski Marian, Jekiel Wojciech, Tichomirowa Tatiana, Wasilewska Danuta, Wrocławski Krzysztof*. Uczymy się polskiego. Podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców. Komentarz językowy, ćwiczenia. (1). — Warszawa, 1984.
12. *Bartnicka Barbara, Jurkowski Marian, Jekiel Wojciech, Tichomirowa Tatiana, Wasilewska Danuta, Wrocławski Krzysztof*. Uczymy się polskiego. Podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców. Teksty. (2). — Warszawa, 1984.
13. *Bartnicka Barbara, Jurkowski Marian, Jekiel Wojciech, Tichomirowa Tatiana, Wasilewska Danuta, Wrocławski Krzysztof*. Мы учим польский. Podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców. Komentarz językowy, ćwiczenia. (1). — Warszawa, 1999.
14. *Bartnicka Barbara, Jurkowski Marian, Jekiel Wojciech, Tichomirowa Tatiana, Wasilewska Danuta, Wrocławski Krzysztof*. Мы учим польский. Podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców. Teksty. (2). — Warszawa, 1999.
15. *Chlabowicz Józef*. Słownik rosyjsko-polski, polsko-rosyjski. — Warszawa, 1993.
16. *Martyniuk Waldemar*. “Mów do mnie jeszcze”. Podręcznik języka polskiego dla średniozaawansowanych. — Kraków, 1986.
17. *Nagórko Alicja*. “Zarys gramatyki polskiej (ze słowotwórstwem)”. — Warszawa, 1998.
18. *Gramatyka języka polskiego. Morfologia* \ Red. R. Grzegorzczkova, R. Laskowski, H. Wróbel. — Warszawa, 1984.
19. *Krystyna Tittenbrun*. “Duży słownik ortograficzny języka polskiego z zasadami pisowni”. — Warszawa, 1997.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Іноземна мова (друга) (польська мова)”	5
Зміст дисципліни “Іноземна мова (друга) (польська мова)”	6
Самостійна робота студентів.....	11
Форми поточного та підсумкового контролю.....	11
Вимоги до заліків.....	11
Вимоги до іспитів	12
Питання для самоконтролю	12
Варіанти контрольних робіт.....	14
Список літератури.....	28

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *М. М. Соколовська*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2764

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП